

Monmouthshire Select Committee Minutes

Pwyllgor Craffu Lle
Neuadd y Sir Brynbuga NP15 1GA
Dydd Iau, 29ain Ionawr, 2026, 2.00 pm

Cynghorwyr yn Bresennol

Cynghorydd Sir Jane Lucas

Cynghorydd Sir: Louise Brown, Emma Bryn,
Tomos Davies, Lisa Dymock, Martyn Groucutt,
Tudor Thomas, John Crook, Peter Strong

Swyddogion yn Bresennol

Hazel Ilett, Rheolwyr Craffu
Robert McGowan, Swyddog Polisi a Craffu
Craig O'Connor, Pennaeth Cynllunio
Tracey Thomas, Swyddog Ymgysylltu a Datblygu'r
Gweithlu MonLife
Kate Stinchcombe, Rheolwr Adfer Natur a Defnydd
Tir
Colette Bosley, Rheolwr Seilwaith Gwyrdd
Rachael Rogers, Rheolwr Amgueddfeydd Sir Fynwy

YMDDIHEURIADAU: Cynghorydd Sir Jackie Strong

1. Ymddiheuriadau am Absenoldeb.

Jackie Strong, gyda Peter Strong yn dirprwyo amdani.

2. Datganiadau o Fuddiant

Dim.

3. Blaenraglen Waith a Rhestr o Gamau Gweithredu'r Pwyllgor Craffu Lle.

CAM GWEITHREDU: gofyn am restr o'r holl asedau cyngor dros ben, sy'n ymwneud â chais y Cynghorydd Brown, i'w rhannu gyda'r pwyllgor.

4. Blaengynllun Gwaith y Cabinet a'r Cyngor.

CAM GWEITHREDU: anfon dolen at aelodau fel nodyn atgoffa.

5. Cadarnhau cofnodion y cyfarfod blaenorol

Cafodd cofnodion 6^{ed} Tachwedd eu cytuno.

6. Fforwm Agored i'r Cyhoedd.

Dim.

7. Strategaeth Ddiwylliannol - Cynnal craffu cyn gwneud penderfyniad yn y Cabinet.

Cyflwynodd Tracey Thomas a Rachael Rogers gyflwyniad, cyflwyno'r adroddiad ac ateb cwestiynau'r aelodau gyda Craig O'Connor:

Sut bydd y Fforwm Diwylliannol yn sicrhau cynrychiolaeth deg o bob maes a grŵp diddordeb, gan osgoi gorgynrychiolaeth neu ragfarn?

Bydd gan y fforwm feini prawf a phroffiliau rôl clir, gyda'r nod o gynrychiolaeth o bob maes allweddol a grwpiau sydd wedi'u tangynrychioli, gan gynnwys plant a phobl ifanc. Bydd is-grwpiau a gweithdai cymunedol parhaus yn helpu i gynnal ymgysylltiad eang.

Pam mae'r llinell amser treftadaeth yn canolbwyntio mwy ar ardaloedd twristiaidd, heb fawr o sôn am drefi a phentrefi Glannau Hafren?

Croesewir adborth, a bydd yr amserlen yn cael ei diweddarau i adlewyrchu'n well Glannau Hafren a meysydd eraill sy'n cael eu hanwybyddu. Gwahoddir gwybodaeth ychwanegol gan gynghorwyr i'w chynnwys.

A all y strategaeth gynnwys digwyddiadau dementia-gyfeillgar, nid yn unig mewn cartrefi gofal ond hefyd yn y gymuned ehangach?

Mae'r strategaeth yn anelu at gynhwysiant, gyda staff wedi'u hyfforddi mewn arferion dementia-gyfeillgar. Bydd ymdrechion yn cael eu gwneud i sicrhau bod yr holl ddigwyddiadau yn hygyrch ac yn gynhwysol i bobl sydd â dementia ac anghenion eraill.

Sut bydd y strategaeth yn creu swyddi medrus ac osgoi dibynnu ar swyddi twristiaeth tymhorol, sgiliau isel?

Mae'r ffocws ar ddatblygu rolau medrus ym maes ffilm, technoleg, theatr a ffotograffiaeth, ennyn diddordeb pobl ifanc a manteisio ar apêl Sir Fynwy fel lleoliad ffilm i greu cyfleoedd sgiliau uwch.

A yw'r Strategaeth Ddiwylliannol ar hyn o bryd yn adlewyrchu gweithgarwch diwylliannol lleol, pentref a llawr gwlad?

Mae'r strategaeth yn ehangach o ran cwrpas ac nid yw'n adlewyrchu'r holl weithgarwch cyfoethog ar lawr gwlad eto. Mae'r Cyngor yn deall beth sy'n digwydd yn lleol, a bydd y strategaeth yn esblygu i'w chynnwys yn gliriach. Efallai na fydd y cynnydd hyd yma yn gwbl weladwy yn y drafft.

A yw'r Cyngor eisoes yn cefnogi diwylliant llawr gwlad mewn ffyrdd ymarferol?

Ydy, mae'r Cyngor eisoes yn cynnal digwyddiadau rhwydweithio rheolaidd ar draws trefi a chymunedau llai ac yn darparu lle i artistiaid arddangos a gwerthu eu gwaith (e.e. gwaith celf, gemwaith, cerameg). Mae'r gweithgareddau hyn wedi ehangu'n sylweddol yn ystod y 12 mis diwethaf, er nad yw'r cynnydd wedi'i adlewyrchu'n dda eto yn y strategaeth ysgrifenedig.

A ellir cynnwys yr holl adeiladau treftadaeth a grybwyllir gan yr Aelodau yn y strategaeth?

Nid yw rhai o'r adeiladau y cyfeirir atynt yn eiddo i'r Cyngor nac yn cael eu rheoli ganddo. Er mwyn mynd i'r afael â hyn, bydd angen i'r Cyngor adeiladu perthynas â pherchnogion a grwpiau allanol i ddeall sut y gallant gefnogi twristiaeth ar y cyd a chryfhau hunaniaeth ddiwylliannol Sir Fynwy.

Sut mae'r Strategaeth Ddiwylliannol yn ymwneud â'r Cynllun Rheoli Cyrchfan a strategaethau eraill?

Maent yn gwasanaethu dibenion gwahanol ond maent wedi'u cynllunio i ategu ei gilydd. Mae'r Cynllun Rheoli Cyrchfan yn canolbwyntio ar economi ymwelwyr, seilwaith twristiaeth, a thwf

cynaliadwy. Mae'r Strategaeth Ddiwylliannol yn canolbwyntio ar bobl – sut mae trigolion ac ymwelwyr yn ymgysylltu â'r celfyddydau, diwylliant a chreadigrwydd. Mae'r ddwy ddogfen yn "siarad â'i gilydd" ac yn rhan o ddull sefydliadol cydgysylltiedig.

Sut mae materion amgylchedd adeiledig (asedau treftadaeth, lleoliadau, adeiladau mewn perygl) yn cyd-fynd â hyn?

Mae'r meysydd hyn yn cael eu cwmpasu'n bennaf gan ddogfennau eraill y Cyngor, megis Cynlluniau Creu Lleoedd a'r gofrestr Adeiladau mewn Perygl. Nid yw'r Strategaeth Ddiwylliannol yn dyblygu'r rhain ond yn hytrach yn eistedd ochr yn ochr â nhw fel rhan o ymagwedd gyfannol at "le." Mae pob dogfen yn cwmpasu gwahanol agweddau ond gyda'i gilydd yn sicrhau amddiffyniad, gwella a datblygiad cydgysylltiedig.

A yw'r Strategaeth Ddiwylliannol wedi'i fwriadu i sefyll ar ei ben ei hun?

Na, nid yw'r Strategaeth Ddiwylliannol yn ddogfen annibynnol. Mae'n gweithio ar y cyd â'r Cynllun Rheoli Cyrchfan, Cynlluniau Creu Lleoedd, polisiâu sy'n canolbwyntio ar dreftadaeth, a'r fframwaith strategol ehangach. Gyda'i gilydd, maent yn mynd i'r afael ar y cyd â phrofiad diwylliannol, twf economaidd, twristiaeth a threftadaeth adeiledig ledled Sir Fynwy.

A fydd y strategaeth derfynol yn cynnwys dolenni uniongyrchol i ddigwyddiadau a lleoedd sydd wedi'u rhestru, gan ei gwneud hi'n haws i ddarllenwyr ddysgu mwy?

Bydd y tîm yn ystyried ychwanegu dolenni, gan fod yn ymwybodol y gall dolenni dorri dros amser, ond yn cytuno y byddai'n ddefnyddiol.

A yw'r strategaeth yn cynnig cefnogaeth ddigon cryf i wirfoddolwyr a digwyddiadau a arweinir gan y gymuned, ac a allai fod pwyntiau gweithredu cryfach ar gyfer cefnogi grwpiau gwirfoddol?

Cydnabyddir pwysigrwydd gwirfoddolwyr, a bydd y tîm yn edrych ar gryfhau camau gweithredu ynghylch gwirfoddoli a sicrhau bod hyn yn cael ei adlewyrchu'n well yn y strategaeth.

A fyddai'n bosibl cynnwys Cymraeg achlysurol, fel defnyddio "Croeso" ar y dechrau, i adlewyrchu hunaniaeth leol?

Bydd y ddogfen yn cael ei chyfieithu, a bydd y tîm yn ailedrych ar y defnydd o'r Gymraeg i adlewyrchu hunaniaeth yn well.

Yn unol â chynnyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn y strategaeth, mae angen tynnu sylw at hunaniaeth Gymraeg Sir Fynwy, gan gynnwys presenoldeb ysgolion cyfrwng Gymraeg ac effaith Eisteddfod 2016.

Cytunodd y tîm, gan gadarnhau y bydd y strategaeth ar gael fel dogfen ddeuol Cymraeg-Saesneg a bydd yn cryfhau'r cyfeiriadau at y Gymraeg, ysgolion a'r Eisteddfod, gan gydnabod ei arwyddocâd i'r sir.

Crynodeb y Cadeirydd:

Diolch i'r swyddogion am yr adroddiad a'u hymatebion heddiw.

8. Bioamrywiaeth a Chydnerthedd - Craffu ar yr Adroddiad Adran 6 i Lywodraeth Cymru ar Fioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau. Adroddiad i ddilyn.

Cyflwynodd Colette Bosley a Kate Stinchcombe gyflwyniad, cyflwyno'r adroddiad ac ateb cwestiynau'r aelodau:

Mae pryderon am ddau gais cynllunio ym Mhorth Sgiwed lle nad oedd gwaith papur mewnforio pridd a samplu gollyngiadau ansawdd dŵr yn bodloni gofynion Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) – sut y gellid eu datrys, yn enwedig pan fo'r safle yn gyfagos i Aber Afon Hafren?

Roedd y swyddogion yn cydnabod ymwybyddiaeth o'r materion ac eglurodd fod swyddogion bioamrywiaeth yn rhan o'r broses gynllunio, gan nodi pryderon o'r fath. Fe wnaethant gynnig dilyn i fyny ar wahân gyda'r Aelod ynglŷn â'r ceisiadau penodol, gan gydnabod difrifoldeb etifeddu materion amgylcheddol heb eu datrys.

Pwy yw'r swyddog bioamrywiaeth sy'n gyfrifol am faterion cynllunio?

Mae gan y Cyngor swyddogion bioamrywiaeth sy'n ymateb yn benodol i achosion cynllunio rheoli datblygu. Fodd bynnag, mae adnoddau dan bwysau ar hyn o bryd: dim ond swyddi 1.5 Cyfwerth ag Amser Llawn sydd gan y tîm, a chollwyd un swydd bioamrywiaeth ychydig cyn y Nadolig. Disgwylir recriwtio ar gyfer swyddog newydd ar fuan, gyda'r swydd 0.5 Cyfwerth ag Amser Llawn sy'n weddill i ddilyn yn yr wythnosau nesaf. Yn y cyfamser, mae sawl ecolegydd ar draws yr awdurdod yn ymdrin ag ymgynghoriadau cynllunio.

Sut mae materion bioamrywiaeth yn cael eu monitro pan gaiff hen gymeradwyaeth gynllunio ei actifadu flynyddoedd yn ddiweddarach trwy waith lleiaf posibl ar y safle?

Mae swyddogion yn ceisio mynd i'r afael â materion o'r fath o fewn dyletswyddau cyfreithiol. Ar gyfer safleoedd mwy neu safleoedd hirhoedlog, gall amodau cynllunio ei gwneud yn ofynnol i fonitro ecolegol parhaus gael ei wneud yn ystod y cyfnod interim. Mae hyn yn sicrhau bod diddordeb bywyd gwyllt newydd sy'n ymddangos rhwng cymeradwyo a datblygu yn cael ei nodi a'i ystyried cyn i'r gwaith fynd rhagddo.

Beth sy'n digwydd os bydd safle yn gordyfu a bioamrywiaeth yn cynyddu cyn ei glirio'n ddiweddarach?

Pan fo'r amodau monitro ar waith, rhaid ystyried unrhyw rywogaethau neu gynefinoedd newydd sy'n ymddangos yn ystod y blynyddoedd cyfamserol cyn datblygu pellach. Mae swyddogion yn cydnabod bod hyn yn broblem wirioneddol - yn enwedig ar safleoedd llai - oherwydd efallai na fydd bob amser yn gymesur i ofyn am arolygu parhaus, gan greu risg y bydd newidiadau ecolegol yn mynd heb eu cofnodi.

Sut mae'r Cyngor yn sicrhau bod effeithiau bioamrywiaeth yn cael eu hasesu a'u lliniaru'n briodol wrth glirio safleoedd sydd wedi newid ers y gymeradwyaeth wreiddiol?

Ar gyfer cynlluniau mwy gydag oedi hir disgwylidig, gall amodau cynllunio sy'n gofyn am arolygon ecolegol rheolaidd sicrhau bod gwerth bioamrywiaeth newydd yn cael ei nodi. Mae timau gorfodi a bioamrywiaeth yn gweithio gyda'i gilydd lle bo angen i atal clirio safle annerbyniol os yw buddiannau ecolegol wedi dod i'r amlwg.

Sut mae cydymffurfiaeth â chynlluniau Seilwaith Gwyrdd (SG) yn cael ei fonitro, yn enwedig pan nad yw'r plannu angenrheidiol wedi'i gyflawni?

Mae cynlluniau rheoli SG – weithiau'n ymestyn hyd at gyfnodau cynnal a chadw 20 mlynedd – yn cael eu sicrhau trwy rwymedigaethau cynllunio. Mae swyddogion yn anelu at sicrhau

cyflawniad hirdymor, ond mae adnoddau bioamrywiaeth cyfyngedig yn gwneud monitro yn heriol. Pan fydd diffyg cyflawni neu doriadau'n digwydd, mae'r tîm gorfodi yn gweithio ar y cyd â swyddogion bioamrywiaeth i fynd ar drywydd cydymffurfiaeth.

Beth sy'n digwydd pan gyflwynir cais cynllunio newydd ar dir lle dylai plannu SG angenrheidiol fod eisoes ond mae heb ei weithredu?

Mae hyn yn dod yn fater ar gyfer gorfodi cynllunio, gyda chefnogaeth swyddogion bioamrywiaeth. Mae prif swyddog gorfodi newydd yn ymuno â'r tîm, gan wella'r gallu i weithredu lle mae ymgeiswyr yn methu â chyflawni mesurau tirlunio neu fioamrywiaeth a ofynnodd yn flaenorol.

Sut mae gorfodi cynllunio, dyletswyddau bioamrywiaeth, a chynlluniau rheoli hirdymor yn gysylltiedig?

Pwysleisiodd swyddogion fod gorfodi a bioamrywiaeth yn gweithio ar y cyd, yn enwedig lle nad yw cynlluniau rheoli wedi'u dilyn. Mae gallu gorfodi wedi'i gryfhau'n ddiweddar, gan ganiatáu gwell cydlynu rhwng gofynion ecolegol a rheolaeth gynllunio statudol.

Pa systemau monitro sydd ar waith i sicrhau bod cynlluniau rheoli bioamrywiaeth a SG'n cael eu dilyn?

Mae budd bioamrywiaeth net fel arfer yn cael ei sicrhau ar gynlluniau yn y cam ymgeisio. Mae rhwymedigaethau rheoli SG a bioamrywiaeth (yn aml yn hirdymor) yn bodoli, ond mae adnoddau yn gwneud monitro yn anodd. Efallai y bydd angen i safleoedd mawr gynnal monitro ecolegol interim i ganfod bywyd gwyllt newydd. Mae tîm gorfodi cryfach yn darparu cymorth ychwanegol i sicrhau cydymffurfiaeth.

A ellir gwahodd arbenigwyr perthnasol (e.e. y rhai sy'n ymwneud â Nant Nedern) i siarad â Fforwm Ardal Glannau Hafren?

Byddai'r swyddogion yn hapus i estyn gwahoddiadau i'r bobl briodol am drafodaeth bellach.

A oedd defnydd y term "pushback" yn diystyru adborth cymunedol ar y rhaglen Natur Wyllt?

Mae'r swyddog yn ymddiheuro, gan egluro nad oedd hyn wedi'i fwriadu i fod yn ddiystyriol. Roedd y term i fod i adlewyrchu safbwyntiau gwahanol, pob un ohonynt yn ddilys.

Sut mae'r Cyngor yn cydbwysu disgwyliadau cymunedol â nodau ecolegol o dan Natur Wyllt?

Mae swyddogion yn cydnabod bod hyn yn gydbwysedd anodd. Er bod rhai pryderon yn codi, mae llawer o ardaloedd yn derbyn cefnogaeth gadarnhaol hyd yn oed yn gryfach ar gyfer rheoli arddull dŵl. Mae'r tîm yn gweithio gyda chymunedau i ddatrys problemau lle maen nhw'n digwydd.

Pa mor dda mae timau tiroedd yn deall safleoedd lleol ac amrywiadau tymhorol?

Yn dda iawn. Mae gan staff y tir safleoedd wedi'u mapio ar draws y sir ac yn addasu rheolaeth wrth i'r tymor tyfu esblygu, gan dorri rhai ardaloedd yn amlach yn dibynnu ar y defnydd a'r angen ecolegol.

Pam mae arfer torri glaswellt yn anghyson ar draws y sir (e.e. pentyrrau bach neu bentyrrau mawr)?

Mae amrywiad oherwydd cyfyngiadau ymarferol. Mewn rhai ardaloedd gellir cymryd deunydd i ffwrdd ond mewn eraill nid yw hyn yn bosibl, felly rhaid i ddeunydd aros ar y safle. Mae hyn yn creu gwahaniaethau anochel.

Beth sy'n cael ei wneud i wella safonau a chysondeb rheoli glaswelltir?

Bydd gweithredwyr yn derbyn hyfforddiant gloywi yn ystod gwanwyn eleni ar egwyddorion Natur Wyllt. Bydd materion cyffredin (gan gynnwys gwaredu glaswellt) yn cael eu trafod i wella ymarfer.

A fydd cynghorwyr yn cael eu cefnogi ymhellach i esbonio Natur Wyllt i drigolion?

Gallwch. Ar ôl etholiad mis Mai, bydd seminar aelod arall yn cael ei gynnal cyn yr haf, wedi'i amseru i gyd-fynd â phan fydd y rhan fwyaf o gwynion yn codi.

Sut fydd y Cyngor yn gwella dealltwriaeth a derbyniad y cyhoedd o reoli glaswellt hir/dolydd?

Bydd ymgyrch gyhoeddus yr haf yn tynnu sylw at y manteision i beillwyr, storio dŵr, a storio carbon. Bydd arolwg canfyddiad y cyhoedd hefyd yn cael ei gyhoeddi drwy Sgwrsio am Sir Fynwy i fesur agweddau cyfredol.

A yw'r Cyngor yn gwrando ar bryderon cymunedol am lystyfiant, torri gwair, ac ymddangosiad y safle?

Ydy. Mae swyddogion yn cydnabod pryderon cymunedol yn llawn ac yn bwriadu gwrando'n ofalus, deall materion, a gweithio ar y cyd i sicrhau bod cymunedau yn teimlo'n dda.

Pa mor bwysig yw addysgu'r cyhoedd am Natur Wyllt, o ystyried safbwyntiau amrywiol ar dorri glaswellt?

Mae swyddogion yn cytuno bod addysg yn hanfodol. Mae agweddau'r cyhoedd yn amrywio'n fawr, ac mae cyfathrebu cliriach yn helpu preswylwyr i ddeall pam mae lleihad torri gwair yn fwy cyfeillgar i'r amgylchedd na thoriadau aml gan ddefnyddio peiriannau disel. Mae swyddogion yn croesawu cefnogaeth i'r dull ac yn cadarnhau ei fod yn rhan bwysig o'u strategaeth ecolegol a rheoli tir.

A yw ffermio adfywiol yn cael ei flaenoriaethu, o ystyried graddfa a natur amaethyddiaeth yn Sir Fynwy?

Gallwch. Mae'r Cyngor yn gweithio'n weithredol gyda chydweithwyr bwyd cynaliadwy, swyddogion bioamrywiaeth, timau Tirwedd Genedlaethol Dyffryn Gwy, Ffermio a Rhaglenni Tirweddau Gwarchodedig, partneriaethau Gwastadeddau Byw, a chlystyrau ffermio adfywiol. Mae prosiectau ymgysylltu, addysg a chydweithredol eisoes ar y gweill ac yn ehangu.

Sut mae'r Cyngor yn gweithio gyda ffermwyr i annog rheoli tir yn fwy cynaliadwy?

Trwy glystyrau ffermio, partneriaethau tirwedd, cynlluniau peilot ffermio adfywiol, a gweithio ar y cyd â phartneriaethau dalgylch fel ASK. Nod swyddogion yw annog plannu coed, gwrychoedd, adfer cynefinoedd, ac arferion amaethyddol mwy cynaliadwy er gwaethaf adnoddau staffio cyfyngedig.

A all y Cyngor ddylanwadu ar faterion sy'n ymwneud ag unedau dofednod mawr, tail a llygredd dŵr?

Dim ond yn anuniongyrchol. Mae swyddogion yn nodi bod y rhain yn faterion i Gyfoeth Naturiol Cymru (CNC) i raddau helaeth, ond mae Cyngor Sir Fynwy yn ymgysylltu â chynlluniau ffermio adfywiol a phartneriaethau tirwedd ehangach sy'n annog arferion amgylcheddol gwell.

Pam nad oes gan Sir Fynwy fwy o barciau gwledig mawr, mynediad am ddim fel awdurdodau trefol? A yw'r Cyngor yn gwneud unrhyw beth i ehangu mynediad i fannau gwyrdd a naturiol er gwaethaf perchnogaeth tir gyfyngedig?

Oherwydd bod Sir Fynwy yn wledig ac nid yw llawer o'r tir yn eiddo i'r Cyngor. Mae caffael neu ddynodi parciau mawr newydd yn anodd. Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn gweithio i sicrhau'r seilwaith gwyrdd mwyaf posibl a mannau gwyrdd cyhoeddus o fewn safleoedd datblygu trwy'r system gynllunio. Mae swyddogion yn ceisio sicrhau cymaint o fannau gwyrdd â phosibl trwy geisiadau cynllunio a gofynion seilwaith gwyrdd. Er bod creu parciau gwledig newydd yn heriol, maent yn defnyddio dulliau cynllunio arloesol i gynyddu mynediad lle bo hynny'n bosibl.

A allai safleoedd fel hen fynwent Heol Henffordd yn y Fenni, gyda'i bioamrywiaeth gyfoethog, gael eu defnyddio ar gyfer astudiaethau gwyddonol gan blant ysgol fel rhan o Gwricwlwm Cymru?

Cadarnhaodd swyddogion fod y fynwent wedi cael ei defnyddio ar gyfer hyfforddiant peillwyr gydag ysgolion lleol a disgrifiodd ymdrechion ehangach i ymgysylltu ag ysgolion trwy grwpiau ymarferwyr a phrosiectau a ariennir gan grantiau, gan gynnwys sesiynau peillwyr a mentrau blychau gwenoliaid duon.

Mae yna heriau parhaus mewn newid agweddau'r cyhoedd tuag at "Natur Wyllt," gyda chwynion un etholwr am lystyfiant anhrefnus yn enghraifft dda.

Ymateb: Ailadroddodd swyddogion bwysigrwydd addysg a chyfathrebu, gan gyfeirio at fentrau blaenorol a chynlluniedig i fynd i'r afael â chanfyddiad y cyhoedd.

Mae Prosiect Comin y Felin yn ased aruthrol, a hoffai'r Aelod dynnu sylw at waith caled a chyfranogiad llwyr y tîm a'r gymuned mewn plannu coed ac ymgysylltu hanesyddol. Mae'n bwysig cyfathrebu'r cyflawniadau hyn fel bod pobl yn ymwybodol o'r gwaith cadarnhaol sy'n cael ei wneud.

Diolchodd swyddogion i'r Aelod am ei sylwadau.

Sut mae'r cyngor yn bwriadu cyrraedd trigolion sydd wedi ymddieithrio neu nad ydynt yn ymwybodol ynghylch mentrau bioamrywiaeth, pa ddangosyddion fydd yn cael eu defnyddio i fesur mwy o ddealltwriaeth a chyfranogiad, ac a all cynghorwyr dderbyn hyfforddiant i fynd i'r afael â phryderon trigolion yn well?

Mae cynlluniau ar gyfer hyfforddiant gweithredol ac aelodau, ymgyrch gyhoeddus, a mecanweithiau ymgysylltu mesuradwy (e.e., arolygon). Mae swyddogion yn cydnabod yr her o gyrraedd grwpiau sydd wedi ymddieithrio ac yn croesawu adborth ar ddulliau effeithiol.

A oes diweddariad ar brosiect peilot y Cynllun Warden Coed a'i gynnydd?

Esboniodd swyddogion fod y cynllun wedi dechrau fel cynllun peilot yng Nghomin y Felin, gyda hyfforddiant cychwynnol wedi'i ddarparu, a mynegodd obaith i'w ehangu ar draws y sir. Fe wnaethant ei ddisgrifio fel safon genedlaethol ar gyfer hyfforddiant gwirfoddolwyr.

Beth yw goblygiadau cost llogi ecolegydd newydd a fyddai hyn yn arbed arian trwy leihau'r angen am ymgynghorwyr allanol, yn enwedig ar gyfer gwaith marw lludw?

Cadarnhaodd swyddogion y disgwylir i'r rôl newydd arbed arian trwy drin gwaith mewnol a fyddai fel arall angen ymgynghorwyr, a bydd yn helpu i fynd i'r afael â materion ecolegol parhaus yn fwy effeithlon.

Beth yw'r peiriannau newydd ar gyfer Nant Nedern? Byddai trigolion a chynghorwyr yn gwerthfawrogi gwrthdystiadau a chyfranogiad.

Ffustiau sy'n casglu deunydd yw'r peiriannau, ac mae cynlluniau i weithio gydag CNC a hyrwyddo'r fenter yn y gymuned.

A allai llwybrau cerdded llydan, troellog trwy ardaloedd glaswellt hir gael eu creu, gyda thaldra glaswellt mewn camau a byrddau gwybodaeth, i wella hygyrchedd a phrofiad y cyhoedd?

Cytunodd swyddogion, gan nodi bod llwybrau cerdded a byrddau dehongli eisoes wedi'u cynnwys mewn safleoedd mwy, a bod dyluniad yn darparu ar gyfer hygyrchedd lle bo'n bosibl. Dylid cefnogi "Natur Wyllt" ond mae yna gwynion trigolion am chwyn ar ffyrdd a phalmentydd, ac angen cynnal a chadw gwell i atal difrod i'r seilwaith.

Mae swyddogion yn cydnabod y pryder; mae'n fater cyffredin, a bydd yn cael sylw mewn ymgyrchoedd sydd ar ddod a thrwy gydweithio â gweithredwyr, cynghorwyr a'r cyhoedd.

A oes gwaith yn mynd rhagddo gyda ffermwyr i gloddio ffosydd a chreu pyllau i helpu i atal llifogydd i lawr yr afon?

Mae tîm llifogydd y cyngor wedi gwneud cais am gyllid ar gyfer prosiectau rheoli llifogydd naturiol, gan gynnwys gweithio gyda thirfeddianwyr unigol a mentrau dalgylch mwy i storio dŵr a datblygu cynlluniau talu ar gyfer gwasanaethau ecosystemau.

A oes oedi yn y Cynllun Datblygu Lleol Newydd oherwydd problemau ffosffad, a phryd mae'r Arolygiaeth Gynllunio yn debygol o'i adolygu?

Mae'r cyngor yn darparu gwybodaeth ychwanegol am ffosffad i'r awdurdod cynllunio, nid oes unrhyw wrthwynebiadau cyfredol gan gyrff statudol, ac mae'r amserlen ar gyfer gwrandawiadau yn dibynnu ar amserlen yr awdurdod cynllunio, gyda'r diweddariadau i'w rhannu pan fydd ar gael.

A all swyddogion wneud sylwadau ar ddogfen ddiweddar sy'n nodi efallai nad yw stripio ffosffad yn Nhrefynwy mor effeithiol ag y credwyd o'r blaen?

Mae'r data diweddaraf yn dangos bod ansawdd dŵr yn y Gwy isaf yn Sir Fynwy yn gwella ac nid yn methu, ond byddai swyddogion yn croesawu'r erthygl neu'r wybodaeth benodol yn cael ei rhannu i'w hadolygu ymhellach.

Crynodeb y Cadeirydd:

Diolch i'r swyddogion am yr adroddiad ac am bresennol heddiw.

9. Cyfarfod Nesaf: Dydd Iau 19eg Mawrth 2026 am 2.00pm.

Dydd Iau 19eg Mawrth 2026 am 2.00pm.